

تحلیل تماتیک چالش‌های اقتصادی توسعه ورزش استان‌های غرب کشور

بهرروز حیدرزاده^۱

سعید صادقی بروجردی^۲

غلامرضا شعبانی بهار^۳

جواد شهلائی باقری^۴

[10.22034/ssys.2022.2260.2619](https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2260.2619)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۱۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۳/۲۴

ورزش یکی از مباحثی است که توسعه آن تحت تأثیر توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در یک جامعه قرار دارد و به‌عنوان یک پدیده اقتصادی در سال‌های اخیر چهره و جلوه خاصی در مباحث توسعه یافته است. این پژوهش با هدف تحلیل تماتیک چالش‌های اقتصادی توسعه ورزش استان‌های غرب کشور انجام شد. این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی و از نوع مطالعه اکتشافی نظام‌مند بود. گردآوری داده‌ها به روش‌های متعددی مانند مصاحبه، مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی اسناد انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل اساتید دانشگاه‌ها، پژوهشگران و تحلیلگران اقتصاد ورزش، مدیران سازمان‌های و مراکز ورزشی آگاه در زمینه اقتصاد ورزش بود که با ۱۶ نفر مصاحبه به عمل آمد. نمونه‌گیری به روش نظری و از نوع قضاوتی بر مبنای معیارهایی مانند تخصص، رده شغلی، سابقه شغلی و ... بود. برآورد تعداد نمونه براساس اشباع نظری مولفه‌های استخراجی پژوهش بود.

یافته‌های تحقیق نشان داد در مجموع ۵۵ مولفه اقتصادی به‌عنوان چالش در زمینه توسعه ورزش به تفکیک محیط درونی (۲۶) و محیط بیرونی (۲۹) شناسایی شدند. فراوانی مولفه‌ها در شش منظر ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش (۱۰)، نظام صنعت و بازار ورزش (۱۰)، سرمایه انسانی و فکری ورزش (۶)، منابع مالی و اقتصادی ورزش (۱۲)، زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش (۴) و اشتغال و کسب و کار ورزشی (۱۳) می‌باشد. بنابراین نتیجه‌گیری می‌شود در جهت توسعه ورزش استان‌های غرب کشور باید موانع موجود برطرف شوند و بر مولفه‌های استخراجی این پژوهش متمرکز شد تا بتوان اقتصادی پویا در زمینه ورزش در استان‌های غرب کشور داشت.

واژگان کلیدی: موانع، چالش، اقتصاد، توسعه و ورزش.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

^۲ استاد، مدیریت ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول) E-mail: Sboroujerdi@gmail.com

^۳ استاد، مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

^۴ استاد، مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مقدمه

امروزه به واسطه تأثیر عوامل متعددی از قبیل محدودیت‌های نرخ ارز و سایر موانع ساختاری کشور و عدم انطباق آن با ساختارهای حاکم بر دنیا در حوزه‌های مختلف، کشور با مشکلاتی روبه‌روست. درک این محدودیت‌هاست که اهمیت اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را روشن می‌کند (هنری و خزایی، ۱۳۹۹). از این رو، ورزش فعالیتی پویاست که با تولید میلیاردها دلار از طریق بلیط‌فروشی، حمایت مالی و حق پخش تلویزیونی به‌عنوان یک پدیده اقتصادی در جهان مطرح شده است (جاوید و همکاران، ۲۰۱۳). توسعه ورزش اساساً بخشی جدایی‌ناپذیر از روند توسعه ملی است (آگوس کریستیانتو^۱، ۲۰۱۲: ۱) و شامل ساختارها، سیستم‌ها، فرصت‌ها و فرآیندهایی است که افراد را قادر می‌سازد تا در ورزش شرکت کنند و عملکرد خود را تا حد مطلوب ارتقا دهند (اسچنکولف^۲، ۲۰۱۷). توسعه ورزش، مبنای رشد ورزشکاران نخبه و حضور موفقیت‌آمیز آنها در سطوح بین‌المللی است که برای دولت‌ها امتیاز بزرگی محسوب می‌شود؛ به نحوی که از آن برای نمایش ظرفیت‌های اقتصادی و غرور ملی استفاده می‌کنند (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). شاخص توسعه ورزش^۳ مفهوم جدیدی است که پس از انتشار گزارش‌های توسعه انسانی در همه کشورها توسط برنامه توسعه سازمان ملل^۴، صادر شده است و یکی از ارگان‌های سازمان ملل متحد، و مسئول توسعه می باشد (سانجایا گابریلا^۵، ۲۰۱۹). همچنین، استقلال اقتصادی سازمان‌های ورزشی، به‌کارگرفتن کارکنان متخصص، وجود رشته‌های ورزشی تخصصی و استقلال مدیریتی و مدارس ورزشی تخصصی از شاخص‌های حرفه‌گرایی و توسعه ورزش معرفی شده است (استونر^۶، ۲۰۱۶). در ورزش، برای تجزیه و تحلیل داده‌های ورزشی یا بازار یا رفتارهای ورزشی از روش اقتصادی یا اقتصادسنجی استفاده می‌کنند (سانچز و همکاران^۷، ۲۰۱۱). برای بررسی رابطه بین اقتصاد و ورزش دو روش وجود دارد: اولین مورد، اقتصاد ورزش است؛ جایی که اقتصاد "در خدمت" صنعت ورزش برای تجزیه و تحلیل سودآوری باشگاه‌ها، تقاضای حضور، تعادل رقابتی و غیره استفاده می‌شود (پالاسیز^۸ و همکاران، ۲۰۱۴). اقتصاد ورزش به ارزیابی مسائل و الگوهای تخصیص بهینه منابع در سه بخش عملکرد ورزش، تولیدات ورزش و توسعه ورزش می‌پردازد (جاوید و همکاران، ۱۳۹۴). اقتصاد ورزش از مجموعه فعالیت‌های شرکت‌های تولید پوشاک، وسایل و ابزار ورزشی، شبکه‌های تلویزیونی، ساخت ورزشگاه‌ها و اماکن

¹ Agus Kristiyanto

² Schülenkorf

³ Sports Development Index

⁴ United Nations Development Program

⁵ Sanjaya Gabriela

⁶ Stuner

⁷ Sánchez

⁸ Palacios

تحلیل تماتیک چالش های اقتصادی توسعه ورزش استان های غرب کشور

ورزشی، شرکت های خدماتی و تجاری ورزشی، خرید و فروش بازیکنان حرفه ای در باشگاه ها و بسیاری فعالیت های اقتصادی دیگر در ورزش به دست می آید (عبدلی، ۱۳۹۳). به بیان دقیق تر، می توان گفت که اقتصاد ورزش چیزی جز به کارگیری تنوری های اقتصادی برای تحلیل فعالیت های ورزشی نیست که در دو سطح خرد و کلان صورت می پذیرد: در سطح خرد، رفتار اقتصادی بازیگران این عرصه اعم از ورزشکاران، بنگاه های ورزشی، دولت ها و حتی طرفداران و تماشاگران مورد بررسی و پیش بینی قرار می گیرد و در سطح کلان، تأثیر فعالیت های ورزشی بر سایر متغیرهای کلان اقتصادی مطالعه می شود (خزایی، ۱۳۹۶). لذا نباید از نقش اقتصاد و درجه توسعه یافتگی کشورها در موفقیت ورزشی غافل شد. با پیگیری نتیجه رویدادهای ورزشی بین المللی در طی دهه های اخیر متوجه می شویم کشورهایی در صدر مسابقات المپیک قرار می گیرند که از درجه توسعه یافتگی بسیار بالا برخوردار هستند و درآمد سرانه این کشورها در زمره بالاترین ارقام است (خداداد کاشی و کریمی نیا، ۱۳۹۵). بنابراین، می توان گفت که ورزش نقش مهمی به عنوان یک جزء کلیدی در توسعه اقتصادی دارد و با تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم، عامل مؤثری در پیشرفت اقتصاد جامعه و بخش پول ساز کشور به شمار می آید؛ به طوری که در زمان حاضر در کشورهای پیشرفته، ورزش و تفریحات سالم، یک صنعت بسیار مهم و عامل اثرگذار در رشد و توسعه ملی و حتی توریسم ورزشی است (کلاشی، ۱۳۹۳).

ورزش یکی از مباحثی است که توسعه آن تحت تأثیر توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در یک جامعه قرار دارد و به عنوان یک پدیده اجتماعی و فرهنگی، در سال های اخیر چهره و جلوه خاصی در مباحث توسعه یافته است. ورزش یکی از بخش هایی است که می تواند به اقتصاد کمک کند (ملائی و همکاران، ۱۳۹۷). در عصر حاضر دیگر نمی توان از اهمیت اقتصادی اثرات مستقیم و غیرمستقیم ورزش و تفریحات سالم در جوامع چشم پوشی کرد (ملک اخلاق و همکاران، ۲۰۱۳). بنابراین به نظر می رسد بررسی سطوح فعالیت و همچنین موانع مشارکت و عدم مشارکت ورزشی افراد، مختص هر کشور با وضعیت اقتصادی و سطح فرهنگ خاص خود می باشد و با توجه به تغییر مداوم وضعیت اجتماعی- اقتصادی کشورها به ویژه کشورهای در حال توسعه، بررسی این موانع اقتضای دائمی دارد (مهدی زاده و اندام، ۱۳۹۲).

به دلیل جهانی شدن توسعه اقتصادی ورزش و عمومیت داشتن ورزش در ایران، ملاحظه می گردد که موضوعات اقتصادی و درآمدزایی ورزش بحث داغ محافل علمی شده است. موضوع حائز اهمیت این که به دلیل نبودن صنعت ورزش در کشور، مقوله توسعه اقتصادی صنعت ورزش به شدت نیازمند انجام پژوهش هایی است که می تواند پیشنهاداتی را به سیاست گذاران دولتی و غیر دولتی ارائه نماید تا آنها بتوانند با تصمیم گیری های پژوهش محور گام های اساسی را در جهت توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور بردارند. در این قسمت به برخی از تحقیقات انجام شده پیرامون موانع اقتصادی توسعه ورزش می پردازیم:

شانگ جو لیو^۱ (۲۰۲۰) به تحقیقی در مورد روش توسعه صنعت ورزش در استان گانان^۲ چین پرداخت. نتایج نشان داد که ادغام کامل توسعه واقعی منطقه محلی، برنامه‌ریزی کلی علمی، ادغام منابع توسعه موثر، تدوین و انتخاب بهترین مدل توسعه صنعت ورزشی و تلاش برای دستیابی به جهش توسعه ضروری هستند. ریس^۳ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «کاهش موانع مالی از طریق اجرای مشوق‌ها برای ارتقای مشارکت کودکان در ورزش‌های عمومی در استرالیا» نشان داد پنج ایالت و سرزمین، کوپن‌های ورزشی را از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۸ با ارزش متوسط ۱۵۰ دلار استرالیا اجرا کردند. در سطح ملی، متوسط هزینه سالانه برای مشارکت در ورزش کودکان، ۴۷ دلار استرالیا بود. نسبت حمایت مالی از کوپن‌های ورزشی با توجه به آسیب‌های اجتماعی به میزان قابل توجهی افزایش یافته و به بیش از ۶۰ درصد کل هزینه در فقیرترین محل زندگی رسیده است. در تحقیق دیگری یانگ و همکاران^۴ (۲۰۱۹) به بررسی اقتصاد ورزش و مدیریت تجارت ورزشی آسیا پرداختند. در این تحقیق، تجارت ورزشی آسیا نسبت به تحقیقات عمیقی که در زمینه‌های غربی در مورد اقتصاد و مدیریت ورزشی اتفاق می‌افتد، فاصله زیادی دارد. این مسئله به‌ویژه کمک می‌کند تا بررسی تجارت ورزشی آسیا از دیدگاه‌های اقتصادی، مالی و مدیریتی پیش برود. همچنین ژانگ و همکاران^۵ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «صنعت ورزش در اقتصادهای درحال‌رشد؛ نگاهی به مسائل و چالش‌های حیاتی» دریافتند که تشویق پژوهش‌های علمی به معنی انتقاد از دیدگاه‌های گسترده‌ای از بازاریابی و عملیات تجاری در صنعت ورزش اقتصادهای در حال رشد است. گورسین و میل^۶ (۲۰۱۶) نیز در تحقیقی با عنوان «عوامل موثر بر توسعه صنعت ورزش به عنوان یک اقتصاد» بیان کردند اقتصاد و صنعت ورزش در حال تبدیل شدن به یک بازار بزرگ و روبه‌رشد می‌باشند. دلایل زیادی برای رشد سریع اقتصاد ورزش وجود دارد. برخی از آن‌ها فعالیت‌های مختلف ورزشی هستند، نظیر افزایش زمان آزاد افراد، افزایش تمایل به ارتباط از طریق ورزش، توسعه محصولات و فناوری‌های ورزشی، جهانی‌سازی ورزش به عنوان یک مفهوم و افزایش مناطق اقتصادی و فناوری ورزشی می‌باشند. غلام‌زاده فسندوز^۷ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «ورزش به عنوان یک صنعت در فنلاند» بیان نمود که ورزش به عنوان یک صنعت، یکی از صنایع متنوع در دنیای تجارت است و به لحاظ اقتصادی، یکی از عوامل مهم برای احیای اقتصاد ملی در بسیاری از کشورها به شمار می‌آید. هنری و همکاران (۱۳۹۹) نیز به بررسی موانع اجرای اقتصادی مقاومتی در توسعه ورزش پرداختند. یافته‌های مدل پژوهش آنها نشان داد که در بین موانع

¹ Shangiun Liu

² Gannan

³ Reece

⁴ Young et al.

⁵ Zhang et al.

⁶ Guvercin & MiL

⁷ Gholamzadeh Fasandoz

اجرای اقتصاد مقاومتی، بعد ضعف عوامل حقوقی و قانونی (۸۴ درصد) بیشترین تاثیر را دارد. با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می گردد که مراجع قانون گذار با وضع قوانین و مقررات، به پیاده سازی اقتصاد مقاومتی در ورزش کمک نمایند. در تحقیق دیگری قربانی و همکاران (۱۳۹۹) به موانع توسعه ورزش پایدار پرداختند. یافته ها نشان داد عوامل شناختی- دانشی، ساختاری و قانونی- مدیریتی به عنوان موانع در نظر گرفته شدند. عسکریان و همکاران (۱۳۹۹) موانع توسعه صنعت ورزش ایران را شناسایی کردند. بر اساس نتایج، موانع توسعه ورزش در قالب ۸ مضمون اصلی، از جمله: موانع فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، انسانی، نظامی، مدیریتی، زیرساختی، فناوری و رسانه ای استخراج و توضیح داده شد. از طرفی صفری و همکاران (۱۳۹۷) موانع سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی در استان فارس را مطالعه کردند و دریافتند که بین موانع اقتصادی، موانع اطلاعاتی و بازارهای سرمایه، مدیریت، قانونی و حقوقی، فرهنگی و اجتماعی، حمایتی و تشویقی و سیاسی با مشارکت بخش خصوصی رابطه معنادار و منفی در ورزش استان فارس وجود دارد. جسمانی و همکاران (۱۳۹۷) به شناسایی و اولویت بندی موانع اقتصادی و مدیریتی حمایت مالی از ورزش قهرمانی استان زنجان پرداختند. نتایج نشان داد که موانع توسعه حمایت مالی از ورزش قهرمانی توسط صنایع استان زنجان اغلب اقتصادی و مدیریتی بودند و پس از آنها موانع اجتماعی - فرهنگی و رسانه ای قرار داشتند. همچنین کمبود بهره گیری از معافیت های مالی، عدم اطمینان از سرمایه گذاری در ورزش و نبود فضای رقابتی در بخش موانع اقتصادی و نبود برنامه های حمایت مالی، عدم بهره گیری از مدیران تجاری و نبود رویه های مناسب توسعه هواداران در بخش موانع مدیریتی، از مهمترین موانع پیش روی توسعه حمایت مالی از ورزش قهرمانی استان زنجان بودند.

نگاهی به وضعیت فعلی ورزش در کشور حاکی از آن است که موانع زیادی فرایند توسعه ورزش در کشور را با مشکل روبه رو کرده است که شناسایی و اصلاح این موانع خود یکی از گام های مهم و آغازین توسعه ورزش در کشور محسوب می شود و تحقق آن بی تردید می تواند کشور را از اثرات مطلوب فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی توسعه ورزش بهرمند سازد. ورزش، فعالیتی است که از نظر اقتصادی بازتاب بسیاری دارد. ورزش طی قرن گذشته تحولات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بزرگی را نشان داده و به یکی از مهمترین ابزارهای اقتصادی تبدیل شده است که مزایای زیادی برای اقتصاد کشور فراهم می کند. بسیاری از شرکت هایی که در فعالیتهای خود علاقه ای به ورزش ندارند، شروع به فعالیت اقتصاد ورزشی در بازار میلیون دلاری می کنند و سرمایه گذاری های کلانی انجام می دهند (گونگور^۱، ۲۰۱۴). ورزش با ایفای نقش در اقتصاد کشورها از اهمیت زیادی برخوردار گشته است. از این رو، تأثیرات کلان اقتصادی صنعت ورزش

¹ Gungor

نظیر سهم ورزش در تولید ناخالص داخلی^۱ و تولید ناخالص ملی^۲ یا سهم آن در ایجاد اشتغال و سلامتی عموم مردم، کشورها را بر آن داشته تا هر ساله به صورت دقیق و منظم تأثیرات ورزش را بر روی اقتصاد کشور خود ارزیابی نمایند. بنابراین از طرفی توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور می تواند در اقتصاد کل کشور سهم داشته باشد- که این سهم می تواند با شناسایی موانع موجب افزایش شاخص های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور شود- همچنین شناسایی این عوامل موجب افزایش حجم اقتصاد ورزش می گردد. افزایش اشتغال و تولید در شرکت های دانش بنیان از مواردی است که در امر ورزش مورد غفلت قرار گرفته است. این غفلت می تواند ناشی از ضعف در علوم اقتصادی، عدم توانایی مناسب در علوم روز دنیا و ضعف در به کارگیری فناوری های روز باشد. تولید لوازم و تجهیزات ورزشی و ارائه خدمات ورزشی می تواند باعث رونق اقتصادی ورزش و بهبود توسعه ورزش شود (هنری و خزایی، ۱۳۹۹). بنابراین توسعه اقتصاد ورزش به یک امر ضروری برای جوامع تبدیل گشته و جوامع به دنبال راهکارهایی جهت افزایش سهم ورزش از اقتصاد و همچنین گسترش اقتصاد ورزش می باشند. از یک سو، به دلیل پایین بودن سهم اقتصاد ورزش از اقتصاد ایران و از سوی دیگر، با توجه به عدم شناسایی موانع اقتصادی موثر بر توسعه اقتصاد ورزش در غرب ایران و وجود خلأ تحقیقاتی در این زمینه، لزوم انجام پژوهش درباره موانع اقتصاد ورزش مهم و ضروری می باشد. محقق در این پژوهش سعی دارد تا موانع اصلی را شناسایی کند و به دغدغه اصلی خود یعنی ارائه و به کارگیری راهبردهای توسعه ورزش در این منطقه بپردازد. علیرغم اینکه در استان های غرب کشور، توانایی ها و پتانسیل های زیادی برای توسعه ورزش وجود دارد، متأسفانه شاهد رشد و توسعه ورزش در این مناطق نیستیم. البته در سال های اخیر، تیم هایی از این مناطق به مسابقات لیگ برتر صعود کرده اند، اما این تیم ها نیز زیاد دوام نیاورده و خیلی زود به رده های پایین تر سقوط کرده اند. لذا بر اساس این که در غرب کشور امکانات و تجهیزات ورزشی کمی برای توسعه ورزش وجود دارد و از آن جا که شهرستان های این استان ها در زمره مناطق کمتر برخوردار هستند و تا به حال پژوهشی با این عنوان برای استان های منتخب غرب کشور انجام نشده است، این پژوهش با هدف شناسایی موانع اقتصادی توسعه ورزش استان های منتخب غرب کشور انجام شد تا مشکلات را شناسایی و پیشنهادهایی را برای رفع و بهبود مشکلات موجود ارائه نماید.

^۱ Gross Domestic Production

^۲ Gross National Production

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی است که از مطالعه اکتشافی نظام‌مند استفاده کرد. گردآوری داده‌ها به روش‌های متعددی مانند مصاحبه، مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی اسناد انجام گرفت. جامعه آماری در مرحله کیفی، شامل دو بخش منابع انسانی (صاحب‌نظران علمی و اجرایی) و جامعه اطلاعاتی (منابع علمی، اسنادی و کتابخانه‌ای) بود. بخش انسانی جامعه آماری شامل اساتید مدیریت ورزشی دانشگاه‌ها، پژوهشگران و تحلیلگران اقتصاد ورزش و مدیران سازمان‌های و مراکز ورزشی (استان‌های کردستان، کرمانشاه، ایلام، همدان و لرستان) بود. به دلیل محدودیت حاصل از جامعه، حجم نمونه با حجم جامعه برابر در نظر گرفته شد. در این پژوهش ۱۶ مصاحبه به عمل آمد. نمونه‌گیری در بخش کیفی به روش نظری و از نوع قضوتی - بر مبنای معیارهایی مانند تخصص، رده شغلی، سابقه شغلی و ... - انجام گرفت. برآورد تعداد نمونه براساس اشباع نظری مولفه‌های استخراجی پژوهش بود. جامعه اطلاعاتی نیز شامل منابع کتابخانه‌ای و علمی، گزارش‌ها و اسناد اجرایی و حقوقی و منابع و آرشیوهای رسانه‌ای بود. نمونه آماری این بخش شامل ۵۳ نسخه براساس رسیدن به اشباع نظری چارچوب پژوهش انتخاب و به روش نمونه‌گیری نظری از نوع قضوتی انجام شد.

ابزار پژوهش شامل دو ابزار مطالعه کتابخانه‌ای و مصاحبه بود. در ابتدا برای بررسی وضعیت موجود، تمام اسناد و مدارک مربوط به موضوع پژوهش مورد مطالعه کتابخانه‌ای قرار گرفت. از روش‌ها و شیوه‌هایی مانند بررسی اسناد و مدارک (سند کاوی)، تحلیل تحقیقات انجام‌شده، تولید اطلاعات و توصیف وضعیت مطلوب استفاده شد. از استخراج فهرست اولیه شاخص‌ها از مصاحبه اکتشافی در تکمیل و تدوین چارچوب استفاده شد. روایی یافته‌های پژوهش (مصاحبه‌ها) توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس با در جریان قرار دادن اساتید در روند مصاحبه‌ها و نحوه کدگذاری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و همچنین استفاده از نقطه نظرات اساتید در اصلاح موارد لازم مورد تایید قرار گرفت. رونوشت مطالعه کتابخانه‌ای و ابزار مصاحبه ابتدا با استفاده از نظر متخصصان ارزیابی گردید. سپس از طریق روش‌های روایی کدگذاری و توافق مصححان بررسی شد. در این پژوهش، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قراردادن آن‌ها در مسیر پژوهش - به طوری که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد - به افزایش روایی درونی اقدام شد. در ضمن پس از انجام هر مصاحبه، الگوی به‌دست آمده تا آن مرحله ارائه گردید و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به الگو داشت، مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از انجام مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هر گونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. از آنجایی که مؤلفه پایایی به‌گستره تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد و در انجام مطالعات کیفی پژوهشگر به تفسیر موضوع مورد مطالعه می‌پردازد، همزمان با گردآوری داده‌ها، کار تحلیل آنها طی سه مرحله کدگذاری نیز شروع شد. پس از استخراج کدها،

آنها طبقه‌بندی شدند. مقایسه مداوم، تفاوت‌ها و تشابهات بین این کدها را آشکار کرد. پس طبقات جدا و یا ادغام شدند تا نظریه در روند این فرآیند شکل گیرد. منابع و متون موجود نیز در روند تکمیل تئوری مورد استفاده قرار گرفت. کار گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کرد که ادامه کار چیز تازه‌ای به دانسته‌ها نمی‌افزاید. پس از انجام ۱۶ مصاحبه در طی دوره شش ماه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه نشدن داده جدید به داده های قبلی بود، چرا که درصد بالایی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود. بنابراین، با رسیدن به حد اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد. پژوهشگران کیفی به جای واژه «اعتبار» و «روایی»، از واژه‌های «مقبولیت»، «انتقال‌پذیری» و «تأییدپذیری» استفاده می‌کنند.

جدول ۱: مشخصات ابزارهای پژوهش

روش	ابزار	زمینه مطالعه	روایی
رونوشت			
مطالعه کتابخانه‌ای	(چک لیست استخراج مفاهیم)	منابع اطلاعاتی	انتخاب نسخه‌های معتبر به لحاظ علمی و حقوقی
مصاحبه	چارچوب پرسش (پرسش‌نامه بازپاسخ)	منابع انسانی	انتخاب افراد بر حسب شایستگی علمی و فنی

یافته‌های پژوهش

جدول ۲: مشخصات نمونه آماری در بخش کیفی پژوهش

جامعه	منابع انسانی	منابع اطلاعاتی
اساتید	مدیران و کارشناسان	گزارش‌ها
گروه مدیریت ورزشی دانشگاه‌ها	خبیره سازمان‌های ورزشی	منابع و اسناد آرشیوهای رسانه‌ای
نمونه-گیری	قضات و قضات (نظری)	علمی (مقاله، کتاب، و ..) حقوقی
	مدیران و کارشناسان	گزارش‌ها
	خبیره سازمان‌های ورزشی	منابع و اسناد آرشیوهای رسانه‌ای
	قضات و قضات (نظری)	علمی (مقاله، کتاب، و ..) حقوقی

تحلیل تماتیک چالش های اقتصادی توسعه ورزش استان های غرب کشور

حجم	۶ نفر	۵ نفر	۶ نفر	۲۵ نسخه	۹ نسخه	۱۹ نسخه
نمونه	۱۶ نفر			۵۳ نسخه		

جدول ۳: ویژگی های فردی مصاحبه شوندگان در مرحله کیفی

تحصیلات	تخصص	رشته تحصیلی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دانشجوی دکتری	پژوهشگر حوزه مدیریت ورزشی	علوم ورزشی
دانشجوی دکتری	عوامل اجرایی اداره ورزش و جوانان	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	عوامل اجرایی اداره ورزش و جوانان	علوم ورزشی
دانشجوی دکتری	پژوهشگر حوزه مدیریت ورزشی	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دکتری تخصصی	هیئت علمی دانشگاه	علوم ورزشی
دانشجوی دکتری	پژوهشگر حوزه مدیریت ورزشی	علوم ورزشی

بخش کیفی حاصل استخراج مفاهیم و مولفه ها از منابع علمی، اسنادی و رسانه ای و مصاحبه با صاحب نظران به تفکیک بخش چالش ها می باشد. کدگذاری گلایزر با رهیافت ظاهرشونده در مرحله اول شامل تفکیک مولفه های در چارچوب ۶ منظر: ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش، نظام صنعت و بازار ورزش، سرمایه انسانی و فکری ورزش، منابع مالی و اقتصادی ورزش، زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش و اشتغال و کسب و کار ورزشی است. کدگذاری دوم، تفکیک مولفه ها براساس محیط درونی و بیرونی ورزش بود. مولفه های شناسایی و کدگذاری شده برای بخش موانع و چالش های اقتصادی توسعه ورزش استان های غرب کشور مطابق جدول زیر است. برای هر مولفه فراوانی تکرار مضامین کلیدی مرتبط با آن در مطالعه منابع و مصاحبه گزارش شده است.

جدول ۴: نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها

دانشجوی دکترای اقتصاد	قسمتی از مصاحبه
استخراج کدها	متن مصاحبه
ریسک سرمایه‌گذاری در صنایع	در رابطه با چالش‌های توسعه اقتصادی می‌توان به این اشاره کرد که ورود به بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در ورزش برای پیشرفت مورد نیاز است و ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست و شاید دلیل انگیزه و رغبت کم بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در صنایع ورزشی، ترس از کمبود درآمد و منابع مالی آن باشد.
ناکافی بودن سهم اعتبارات ورزش از بودجه عمومی کشور	سازمان‌ها و ادارات در استان‌ها بودجه کافی برای ورزش در نظر نمی‌گیرند و این یکی از موانع توسعه ورزش در این استان‌ها می‌باشد.
کمبود دانش و مهارت‌های لازم مسئولان برای تجاری‌سازی و درآمدزایی در سازمان‌های ورزشی	یکی دیگر از موانع توسعه اقتصادی ورزش در استان‌های غرب کشور، تخصص ناکافی مسئولان و افرادی است که در این زمینه فعالیت دارند.
افزایش هزینه‌ها و مصرف منابع در فضاها و اماکن ورزشی	یکی دیگر از این موارد، تجهیزات و امکانات مورد نیاز در توسعه ورزش است که در برخی موارد هزینه آن‌ها بسیار بالا می‌باشد.

جدول ۵: کدگذاری مفهومی چال‌ها و موانع اقتصادی توسعه ورزش

تکرار	محیط بیرون سیستمی و فرایختی ورزش	منظر
۶	ضعف پیروی از قانون کار و قانون تجارت در ورزش	(۱۰) ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش
۱۱	ناکافی بودن موسسات و نهادهای متولی اقتصاد در ورزش	
۷	ضعف همکاری مؤثر بین سازمان‌های اقتصادی و ورزشی در کشور	
۱۲	نگاه غیراقتصادی سیاست‌گذاران به ورزش	
۶	محدودیت در استقلال و آزادی عمل اقتصادی و مدیریت تمرکزگرا در سازمان‌های ورزشی	
۵	مشخص نبودن جایگاه ورزش در سیاست‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای توسعه اقتصادی ملی	(۱۱) عدم تعین مزیت‌های نسبی در هر یک از استان‌های کشور جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنایع تولیدی و خدماتی ورزش
۱۱	نبود شبکه اطلاعات بازار و صنعت ورزش در استان‌های غرب کشور	
۹	عدم تعیین مزیت‌های نسبی در هر یک از استان‌های کشور جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنایع تولیدی و خدماتی ورزش	
۶	وابستگی روانی به بازار خارجی و بی‌اعتمادی نسبت به دستاوردهای داخلی	
۹	ریسک سرمایه‌گذاری در صنایع ورزشی به دلیل ماهیت آن‌ها و شرایط بحران اقتصادی کشور	

تحلیل تماتیک چالش های اقتصادی توسعه ورزش استان های غرب کشور

۱۱	پایین بودن سهم ورزش از تجارت الکترونیک و بازار مجازی	(۱۲) منابع مالی و اقتصادی ورزش
۵	نوسانات بازار و اقتصاد کشور و تاثیر آن بر ورزش	
۶	عدم بازنگری در مدیریت تخصیص و هزینه کرد منابع مالی حوزه ورزش	
۴	کاهش وابستگی عمده بخش های ورزش به منابع دولتی از طریق جلب مشارکت چندجانبه	
۱۰	پایین بودن نسبی بودجه ورزش در استان های غرب کشور	(۱۳) اشتغال و کسب و کار ورزشی
۱۴	عدم ارزیابی برگشت سرمایه در سرمایه گذاری حوزه ورزش با توجه به شرایط اقتصادی کشور	
۱۳	عدم نظارت بر توزیع منابع مالی در حوزه های ورزش	
۹	عدم پاسخگویی به تقاضاهای سرمایه گذاری در ورزش	
۸	وجود مشکلات اقتصادی (تورم توام با رکود) در زمینه راه اندازی کسب و کار	(۱۴) زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش
۵	عدم تلقی کارآفرینی و نوآوری به عنوان یک ابزار اقتصادی در ورزش	
۹	عدم سازماندهی اشتغال پراکنده و کاذب در ورزش	
۶	عدم جلب مشارکت عمومی و دولتی در فعال سازی ظرفیت های اشتغالزایی حوزه ورزش	
۹	کمبود سازوکارهای تخصصی برای تجاری سازی تولیدات علمی و فناوری ورزشی دانشگاهی	(۱۵) سرمایه انسانی و فکری ورزش
۱۰	کمبود خدمات و مشاوره شغلی و کارآفرینی به دانشجویان در ورزش	
۱۲	عدم ارتقای زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش	
۷	عدم ارتقای استانداردهای فضای ورزشی جهت ارتقای قابلیت میزبانی رویدادهای ورزشی بزرگ و سودآور اقتصادی	
۱۰	افزایش مهاجرت افراد ورزشی با توانمندی اقتصادی به خارج از استان ها	(۱۶) مراکز قدرت و ثروت
۵	شکاف نگرشی و رفتاری بین افراد ورزشی در حوزه دولت، جامعه، دانشگاه و صنعت	
۴	عدم رعایت حقوق و جایگاه کارآفرینان ورزشی و روی آوردن شماری از آنان به مراکز قدرت و ثروت	
۸		

جدول ۶: کدگذاری مفهومی چالش‌ها و موانع اقتصادی توسعه ورزش

منظر	محیط درون‌سیستمی و بخشی ورزش	تکرار
ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش	ناکارآمدی و سنتی‌بودن شیوه‌های مدیریت مالی در حوزه ورزش	۵
	تقلیدی‌بودن ساختارها و برنامه‌های موجود اقتصادی و مالی در ورزش کشور و عدم تناسب آن با شرایط	۱۳
	تمرکز مسئولان بر نتیجه‌گرایی و برنامه‌های زودبازده به جای فرآیندگرایی در اقتصاد ورزش	۱۰
	توسعه انواع تعاونی‌ها و اصناف و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی خصوصی حوزه ورزش	۱۲
بازار ورزش	وجود چالش‌ها و تهدیدهای بسیاری زیادی پیرامون صنعت تولید	۸
	فقدان انگیزه کافی در بخش‌های صنعتی و اقتصادی برای سرمایه‌گذاری در ورزش	۹
	عدم استقبال صاحبان صنایع و بخش خصوصی از ورود به زمینه‌های جدید اقتصادی ورزش	۸
	عرضه‌محوربودن عمده صنایع ورزشی به جای نیازمحوری و تقاضامحوری	۹
نظام صنعت و بازار ورزش	ضعف درآمدزایی و تأمین مالی در سازمان‌های ورزشی	۵
	فقدان منابع مالی برای ورود به فرآیند تجاری‌سازی در ورزش	۸
	ناکافی‌بودن سهم اعتبارات ورزش از بودجه عمومی کشور	۱۲
	اتکای بیش از حد منابع مالی بخش ورزش به دولت	۱۳
منابع مالی و اقتصادی ورزش	اثرات تحریم‌های اقتصادی کشور بر حوزه ورزش استان‌ها	۸
	وضعیت نامطلوب معیشتی مردم و اولویت پایین ورزش برای هزینه و مصرف	۱۲
	مشکلات احیای مراکز ورزشی ورشکسته و بازگشت منابع هدررفته	۱۰
	رشد نوآوری و کارآفرینی ورزش و حرفه‌های جدید در ورزش	۱۱
(۱۲)	مشکلات صدور مجوز فعالیت‌های شغلی و حرفه‌ای در ورزش	۸
	خلأهای مهارتی نیروی کار نسبت به نیازهای بازار کار در ورزش	۵
	وجود تناقض‌ها و کاستی‌های فراوان در زمینه اطلاعات بازار و صنعت ورزش	۴
	سخت‌انگاشتن مقوله کارآفرینی و عدم تمایل به آن از طرف فعالان حوزه ورزش	۱۲
(۱۳)	مشکلات عدیده اتحادیه‌ها و اصناف شغلی در ورزش	۶
	مشکلات اجرایی خصوصی‌سازی و برون‌سپاری اماکن و خدمات ورزشی به بخش خصوصی	۹
	افزایش هزینه‌ها و مصرف منابع در فضاها و اماکن ورزشی	۵
	کمبود دانش و مهارت‌های لازم برای تجاری‌سازی و درآمدزایی در سازمان‌های ورزشی	۱۳
منابع غیربهره‌ای ورزش	کم توجهی به سواد اقتصادی و کارآفرینی در شاغلان بخش ورزش	۷
	تصور غیرمتعارف از تخصص اقتصادی و دانش مالی در سازمان‌های ورزش	۱۰
فکر به سرمایه انسانی و ورزش		(۶)

در مجموع ۵۵ مولفه راهبردی اقتصادی به عنوان چالش در زمینه توسعه ورزش به تفکیک محیط درونی (۲۶) و محیط بیرونی (۲۹) شناسایی شدند. فراوانی مولفه ها در شش منظر ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش (۱۰)، نظام صنعت و بازار ورزش (۱۰)، سرمایه انسانی و فکری ورزش (۶)، منابع مالی و اقتصادی ورزش (۱۲)، زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش (۴) و اشتغال و کسب و کار ورزشی (۱۳) می باشد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف تحلیل تماتیک چالش های اقتصادی توسعه ورزش استان های غرب کشور انجام شد. بر اساس یافته های پژوهش، ۶ عامل اصلی به عنوان موانع شناسایی شد. این عوامل شامل ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش، نظام صنعت و بازار ورزش، سرمایه انسانی و فکری ورزش، منابع مالی و اقتصادی ورزش، زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش و اشتغال و کسب و کار ورزشی هستند. در ادامه به تفسیر و بحث در مورد یافته ها می پردازیم.

یکی از موانع توسعه ورزش در استان های غرب کشور، ساختار و مدیریت اقتصادی ورزش است. موانعی که در این زمینه وجود دارد شامل ناکارآمدی و سستی بودن شیوه های مدیریت مالی در حوزه ورزش است. این امر به خودی خود می تواند در توسعه ورزش اختلال ایجاد کند؛ به این شکل که مدیریت مالی در عصر حاضر به دلیل پیچیدگی های امور مالی با استفاده از روش های نوین اداره و مدیریت می شود و استفاده از روش های سنتی نمی تواند گزینه مناسبی باشد. همچنین ضعف پیروی از قانون کار و قانون تجارت در ورزش باعث شده توسعه ورزش با اختلال مواجه گردد. منظور از این مورد، قوانین سخت و دست و پاگیر در این زمینه است. علاوه بر این باید به تقلیدی بودن ساختارها و برنامه های موجود اقتصادی و مالی در ورزش کشور و عدم تناسب آن با شرایط اشاره کرد. متأسفانه این امر به دلیل نداشتن دید راهبردی و تقلید از برنامه های دیگران و عدم توجه به تفاوت های هر منطقه انجام می شود. متأسفانه، ناکافی بودن موسسات و نهادهای متولی اقتصاد در ورزش در غرب کشور و حتی در کل کشور باعث گردیده نظرات غیراصولی و قوانین ضعیف بر ورزش حاکم شود. این امر تمرکز مسئولان بر نتیجه گرایی و برنامه های زودبازده به جای فرآیند گرایی در اقتصاد ورزش و خدشه دار شدن اصول راهبردی توسعه ورزش و توجه به برنامه های بلند مدت را در پی داشته است. همچنین به دلیل ضعف همکاری مؤثر بین سازمان های اقتصادی و ورزشی در کشور و عدم شناخت ظرفیت های ورزش به عنوان عامل اساسی در توسعه اقتصاد، موانع زیادی در راه توسعه ورزش قرار گرفته که گریبان گیر استان های غرب کشور نیز شده است. موارد زیادی از این نوع طرز تفکر در سازمان ها وجود دارد و عدم توسعه انواع تعاونی ها و اصناف و حمایت از بنگاه های اقتصادی خصوصی حوزه ورزش و نگاه غیر اقتصادی سیاست گذاران به ورزش نیز نتیجه همین امر می باشد. دلایل متعدد دیگری مانند محدودیت در استقلال و آزادی عمل اقتصادی و مدیریت تمرکزگرا در سازمان های ورزشی و مشخص نبودن

جایگاه ورزش در سیاست‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای توسعه اقتصادی ملی باعث شده که توسعه ورزش در استان‌های غرب کشور با چالش‌های عدیده‌ای روبه‌رو شود که با برخی از یافته‌های مرادی و همکاران (۱۳۹۲) که موانع اقتصادی در ورزش را بر سه دسته تقسیم کردند، همخوانی دارد.

یافته‌ها نشان داد عامل نظام صنعت و بازار ورزش به‌عنوان مانع اقتصادی توسعه ورزش استان‌های غرب کشور محسوب می‌شود. باید گفت چالش‌ها و تهدیدهای بسیار زیادی پیرامون صنعت تولید در استان‌های غرب کشور وجود دارد که می‌تواند نظام صنعت ورزش را با مشکلاتی مواجه سازد. از جمله این موارد، نبود شبکه اطلاعات بازار و صنعت ورزش است؛ زمانی که اطلاعات به‌صورت یکپارچه وجود نداشته باشد، مدیریت آن نیز با چالش روبه‌روست. لذا باید در راستای رفع این مانع، سیستم یکپارچه اطلاعات و داده‌های ورزشی در سازمان‌های ورزشی برقرار گردد. همچنین فقدان انگیزه کافی در بخش‌های صنعتی و اقتصادی برای سرمایه‌گذاری در ورزش استان‌های غرب کشور به دلیل عدم شناخت ظرفیت‌های موجود و استفاده از فرصت‌های پیش رو می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات توسعه ورزش باشد. عدم تعیین مزیت‌های نسبی در هر یک از استان‌های کشور جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنایع تولیدی و خدماتی ورزش نیز باعث شده توزیعات اقتصادی ورزشی به‌طور غیرعادلانه انجام شود. ساینی و همکاران^۱ (۲۰۱۰) نشان دادند که بین عامل اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. آنان بیان داشتند هرچه درجه آزادی و بازبودن اقتصاد بیشتر باشد، آن اقتصاد در جذب سرمایه‌گذاری خارجی موفق‌تر عمل خواهد کرد. موارد متعددی به دلیل بی‌اطلاعی از کارکردهای اقتصادی ورزش مانند عدم استقبال صاحبان صنایع و بخش خصوصی از ورود به زمینه‌های جدید اقتصادی ورزش و وابستگی روانی به بازار خارجی و بی‌اعتمادی نسبت به دستاوردهای داخلی باعث شده توجه به این صنعت اقتصادی عمده و کلان کم شود و توسعه آن با مشکلاتی مواجه شود. عرضه‌محوربودن عمده صنایع ورزشی به جای نیازمحوری و تقاضامحوری نیز یکی دیگر از دلایل اقتصادی عدم توسعه ورزشی است. همچنین ریسک سرمایه‌گذاری در صنایع ورزشی به دلیل ماهیت آن‌ها و شرایط بحران اقتصادی کشور و پایین‌بودن سهم ورزش از تجارت الکترونیک و بازار مجازی، همچنین نوسانات بازار و اقتصاد کشور و تاثیر آن بر ورزش باعث شده چالش‌های اقتصادی توسعه ورزش شکل بگیرد. از این رو، نیاز به راهبردهای اساسی در این زمینه است.

منابع مالی و اقتصادی ورزش یکی دیگر از موانع اقتصادی توسعه ورزشی است. به این ترتیب که ضعف درآمدزایی و تامین مالی در سازمان‌های ورزشی باعث ایجاد اختلال در روند توسعه ورزش شده است. منابع مالی از طریق روش‌های مختلف مانند تخصیص بودجه دولت در قالب بودجه‌های مختلف تأمین می‌شوند. این میزان بودجه در مقایسه با سایر فعالیت‌های دولت درصد بسیار کمی از منابع دولت را تشکیل

^۱ Saini

می دهد. از آنجا که در بازنگاری در مدیریت تخصیص و هزینه کرد منابع مالی حوزه ورزش تلاشی به عمل نیامده است و منابع مالی برای ورود به فرآیند تجاری سازی در ورزش وجود ندارد، موانعی شکل گرفته که باعث وابستگی عمده بخش های ورزش به منابع دولتی شده است. از مهم ترین این موانع به ناکافی بودن سهم اعتبارات ورزش از بودجه عمومی کشور، پایین بودن نسبی بودجه ورزش در استان های غرب کشور، اتکای بیش از حد منابع مالی بخش ورزش به دولت، اثرات تحریم های اقتصادی کشور بر حوزه ورزش استان ها و عدم نظارت بر توزیع منابع مالی در حوزه های ورزش - که باعث ایجاد وضعیت نامطلوب معیشتی مردم و اولویت پایین ورزش برای هزینه و مصرف شده است - می توان اشاره کرد. همچنین زمانی که پاسخگویی به تقاضاهای سرمایه گذاری در ورزش وجود نداشته باشد، این امر هیچ ویت نمی تواند توسعه پیدا کند. بر اساس یافته ها، موانع مربوط به اشتغال و کسب و کار ورزشی از دیگر چالش های توسعه ورزش در استان های غرب کشور است. مشکلات احیای مراکز ورزشی ورشکسته و بازگشت منابع هدررفته باعث شده که چرخه اقتصادی ورزشی با چالش های زیادی روبه رو شود. رشد نوآوری و کارآفرینی ورزش و حرفه های جدید در ورزش و مشکلات صدور مجوز فعالیت های شغلی و حرفه ای در ورزش وجود خلأ های مهارتی نیروی کار نسبت به نیازهای بازار کار در ورزش موجب بروز مشکلاتی در استان های غرب کشور شده و به تبع آن توسعه ورزش را با مشکل مواجه کرده است. از مهم ترین دلایل این امر، وجود تناقض ها و کاستی های فراوان در زمینه اطلاعات بازار و صنعت ورزش، وجود مشکلات اقتصادی (تورم توام با رکود) در زمینه راه اندازی کسب و کار و عدم تلقی کارآفرینی و نوآوری به عنوان یک ابزار اقتصادی در ورزش است. بنابراین زمانی که اطلاعات کسب و کار در دسترس نباشد و تورم به صورت غیرقابل پیش بینی در حال افزایش باشد، مشکلات اقتصادی در زمینه های اشتغال و کسب و کار به وجود خواهد آورد. علاوه بر این، سازماندهی اشتغال پراکنده و کاذب در ورزش و عدم توجه به جلب مشارکت عمومی و دولتی در فعال سازی ظرفیت های اشتغالزای حوزه ورزش و کمبود سازوکارهای تخصصی برای تجاری سازی تولیدات علمی و فناوری ورزش دانشگاهی باعث ایجاد موانع توسعه ورزش در استان های غرب کشور شده است.

ورزش نه تنها در سطح ملی یک صنعت درآمدزا می باشد، بلکه می تواند به توسعه اقتصادهای محلی و کوچک کمک کند. تقویت ساختار بازار و قوانین ورزش در سطوح استانی و منطقه ای می تواند به رشد صنعت ورزش و منافع اقتصادی ناشی از آن در این مناطق کمک کند. بعضی از جنبه های ورزش مانند هزینه های زیربنایی و زیرساختی در مراحل ابتدایی در کشوری مانند ایران یک کالای عمومی محسوب و دچار شکست بازار^۱ می شود. پس به دخالت و حمایت دولت نیاز است تا با استفاده از بازدهی ها نسبت به

¹ Market failure

مقیاس، واحدهای ورزشی توانایی اداره خصوصی را در خود ایجاد کنند و بتوانند به بهره‌وری بیشتر برسند (رستم‌زاده و همکاران، ۱۳۹۳).

یافته‌های تحقیق نشان داد مشکلات مربوط به زیرساخت و منابع فیزیکی ورزش نیز می‌تواند چالش‌آفرین باشند. در عصر حاضر، توجه به فنون نوین بازاریابی و فراهم‌ساختن زیرساخت‌های مناسب در صنایع مختلف ازجمله صنعت ورزش از عوامل تأثیرگذار در جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی است. ضعف‌های موجود در این حوزه در ساختار ورزش کشور و نبود الزامات اجرایی در زمینه‌هایی مانند حق بخش تلویزیونی، حق کپی رایت، حق برند و ضعف شدید نظام بازاریابی در ورزش لزوم زمینه‌سازی و برنامه‌ریزی برای رفع موانع موجود در این زمینه را برای مسئولان تبیین می‌کند (خسروی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۳). دولت‌ها باید برای گسترش سالن‌های ورزشی و دسترسی بیشتر مردم به سالن‌ها و امکانات ورزشی برنامه‌ریزی و راهبرد مناسب داشته باشند؛ هرچقدر تعداد سالن‌های ورزشی، تجهیزات و امکانات ورزشی بیشتر باشد، تعداد مشارکت مردم در ورزش نیز افزایش پیدا خواهد کرد. از طرفی، با گسترش فضاهای امکانات ورزشی در کشور به ویژه افزایش فضاهای ورزشی در مناطق فقیرنشین می‌توان سرانه فضاهای ورزشی را افزایش داد و بین مناطق مختلف برای دسترسی و استفاده از فضاها، امکانات و تجهیزات ورزشی توازن ایجاد کرد و با برنامه‌ریزی مناسب زمینه بروز خلاقیت آن‌ها را مهیا نمود. مشکلات اجرایی خصوصی سازی و برون‌سپاری اماکن و خدمات ورزشی به بخش خصوصی باعث می‌شود که قدرت رقابت در میان اماکن ورزشی تضعیف گردد و هزینه‌ها و مصرف منابع در فضاها و اماکن ورزشی افزایش یابد. همچنین سبب می‌شود که استانداردهای فضای ورزشی جهت ارتقای قابلیت میزبانی رویدادهای ورزشی بزرگ و سودآور اقتصادی نادیده گرفته شود. از دلایل مهم و اساسی این بخش، عدم ارتقای زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش است - زیرا چنانچه ارتباطات موثر وجود نداشته باشد، کیفیت نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد. برخی از مولفه‌های این بخش با نتایج عیدی و همکاران (۱۳۹۸) همسوست.

از آنجا که پیوند مستحکمی بین میزان آموزش نیروی کار و بهره‌وری آنها در فرآیند تولید وجود دارد، در این بخش راهبردهایی نظیر برگزاری دوره‌های آموزشی متناسب با نیازهای اشتغال و کسب و کار در بازار و صنعت، افزایش سطح سواد اقتصادی و مالی در جامعه ورزش این استان‌ها از طریق فناوری چندرسانه‌ای و برگزاری سمینارها و دوره‌های آموزشی مرتبط با اقتصاد در ورزش، سازماندهی جمعیت میلیونی مشارکت‌کنندگان ورزش (هواداران، گیمرها، ورزشکاران و...) از طریق فضای رسانه‌ای و مجازی پیشنهاد می‌شود. بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند که از عمده‌ترین عوامل تعیین‌کننده در سطح کسب و کار هر کشوری، آموزش نیروی انسانی در آن است (والریو و همکاران^۱، ۲۰۱۴)، چراکه کسب و کارهای ورزشی

¹ Valerio and et al.

نقش کلیدی در توسعه اقتصادی و تحولات اجتماعی دارند و در بسیاری از مطالعات، قابل آموزش بودن افراد کارآفرین و اهمیت آن در کارآفرین شدن افراد تایید شده است (ترکر و سلکوک^۱، ۲۰۰۹). امروزه، نیروی انسانی به عنوان یک سرمایه مطرح می شود که قدرت بازتولید دارد. درحقیقت کیفیت یا قدرت مولده کار انسانی در تمام کشورهای پیشرفته و درحال توسعه، سیستم تجهیز و بهسازی نیروی انسانی و حفظ و نگهداری آن به شکلی جامع و پویا محسوب می شود. بی تردید، منابع انسانی در همه اعصار و قرون، مهمترین عامل دستیابی به توسعه بوده و همواره به عنوان موتور توسعه مطرح شده اند. یافته های تحقیق نشان داد سرمایه انسانی و فکری ورزش می تواند باعث ایجاد مانع اقتصادی توسعه ورزش شود. این امر از طریق کمبود دانش و مهارت های لازم برای تجاری سازی و درآمدزایی در سازمان های ورزشی ممکن می گردد. لذا باید حتما راهبردهایی برای توسعه دانش و مهارت نیروی انسانی در نظر گرفته شود. همچنین به دلیل عدم توجه به نیروی انسانی متخصص، افزایش مهاجرت افراد ورزشی با توانمندی اقتصادی به خارج از استان ها اتفاق می افتد. شعبانی و همکاران (۲۰۱۴) بر لزوم تربیت نیروی انسانی مورد نیاز برای انواع فعالیت های ورزشی تاکید کردند. البته چون کارآفرینان دیدگاه مناسبی از ظرفیت های ورزشی استان های غربی کشور ندارند و به دلیل کم توجهی به سواد اقتصادی و کارآفرینی در شاغلان بخش ورزش، شکاف نگرشی و رفتاری بین افراد ورزشی در حوزه دولت، جامعه، دانشگاه و صنعت ایجاد می شود. عدم رعایت حقوق و جایگاه کارآفرینان ورزشی و روی آوردن شماری از آنان به مراکز قدرت و ثروت باعث شده که مشکلات همچنان ادامه داشته باشد و منجر به ایجاد تصور غیرمتعارف از تخصص اقتصادی و دانش مالی در سازمان های ورزشی گردد. می توان گفت که یافته های این پژوهش می تواند راهگشای شناخت موانع موثر بر توسعه اقتصادی ورزش باشد و برای پیگیری مطالبات اقتصادی از ورزش به عنوان یک الگو به کار رود. همچنین این پژوهش دیدگاه نو و جدیدی را در اقتصاد ورزشی به نمایش گذاشته که تا به حال توجه کمی به آن شده است.

منابع

- جاوید، م؛ اسدی، ح؛ گودرزی، م. و محمدی ترکمانی، ا. (۱۳۹۱). «نقش اینترنت و رسانه های نوین در بازاریابی گردشگری ورزشی». پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۱(۳)، صص ۴۳-۴۹.
- جاوید، مجید؛ الماسی، حسن و تقی پور، بهنام. (۱۳۹۴). «گردشگری ورزشی و اثرات اقتصادی آن بر جوامع میزبان». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۲۲.
- جسمانی، مرجان؛ رشید امیر، امین؛ قره خانی، حسن و دهقان قهفرخی، امین. (۱۳۹۷). «شناسایی و اولویت بندی موانع اقتصادی و مدیریتی حمایت مالی از ورزش قهرمانی استان زنجان». پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت ورزشی. دوره ۱۰، شماره ۴، صص ۱۰۱-۱۱۰.
- خداداد کاشی، فرهاد و کریم نیا، الهام. (۱۳۹۵). «بررسی تاثیر عامل های اقتصادی و اجتماعی بر موفقیت ورزشی کشورها در بازی های المپیک (۱۹۹۶-۲۰۱۲)». فصل نامه تحقیقات مدل سازی اقتصادی. ۲۵، صص ۴۴-۶۷.

- خسروی‌زاده، اسفندیار؛ بهرامی، علیرضا و حقدادی، عابد. (۱۳۹۳). «موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۲۴، صص ۲۰۷-۲۲۲.
- رمضانی‌نژاد، رحیم؛ ملائی، مینا و خلیلی، لیل. (۱۳۹۵). «شناسایی و اولویت‌بندی مشکلات زنان ورزشکار قهرمان قایقرانی ایران». مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۲، صص ۲۳۱-۲۴۴.
- خزایی، علی. (۱۳۹۶). «شناسایی چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش با تاکید بر رهنمودهای مقام معظم رهبری». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی.
- خورشیدی، ابوالفضل. (۱۳۸۹). بررسی رابطه ورزش و اقتصاد. دفتر مطالعات فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- رستم‌زاده، پرویز؛ صادقی، حسین و عصاری، عباس. (۱۳۹۳). «اثر سرمایه‌گذاری دولت در بخش ورزش بر رشد اقتصادی در ایران». فصل‌نامه پژوهش‌های اقتصادی. سال ۱۴، صص ۱۷۷-۲۱۰.
- رمضانی‌نژاد، ر.؛ هژبری، ک.؛ عیدی، ح.؛ ریحانی، م. و عسگری، ب. (۱۳۹۴). مدیریت ورزش نخبه: تجارب کشورهای موفق. چاپ اول، آمل: انتشارات شمال پایدار
- رمضانی، ر. (۱۳۸۷). «اقتصاد و سرمایه‌گذاری در ورزش (مطالعه موردی: فوتبال)». سازمان تربیت‌بدنی، صص ۲۱۲-۲۳۷.
- صفری، امید و احمدی‌راد، میثم. (۱۳۹۷). «مطالعه موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در استان فارس». فصلنامه علوم ورزشی. دوره ۱۰ (۳۰)، صص ۱۱-۲۰.
- عبدلی، بهروز. (۱۳۹۳). مبانی روانی-اجتماعی تربیت‌بدنی و ورزش، چاپ پنجم، تهران: انتشارات بامداد کتاب
- عسکریان، فریبا؛ رهبر، مریم؛ راغفر، حسین و صفاری، مرجان. (۱۳۹۹). «شناسایی موانع توسعه صنعت ورزش ایران». پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی.
- عیدی، حسین؛ محمدی عسکرایادی؛ مسعود و عباسی، همایون. (۱۳۹۸). «تحلیل تماتیک عوامل موثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران». فصل‌نامه مدیریت و توسعه ورزش. سال ۹، شماره ۴، صص ۱۹-۱.
- قربانی، محمد حسین؛ صفری جعفرلو، حمیدرضا و اسماعیلی، محمدرضا. (۱۳۹۹). «توسعه پایدار از طریق ورزش: موانع و راهبردها». مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۲ (۶۰)، صص ۸۳-۱۰۲.
- کلاشی، مازیار. (۱۳۹۳). «تحلیل نقش ورزش در رشد و توسعه اقتصاد جمهوری اسلامی ایران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. صص ۷۹-۹۶.
- مرادی چالشتی، جواد؛ مرادی، محمدرضا؛ نوزیان قهفرخی، سهیلا و جعفری، اکرم. (۱۳۹۲). «بررسی موانع اقتصادی اثرگذار بر جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در صنعت فوتبال». مدیریت ورزشی. ۱۷، صص ۱۲۹-۱۴۷.
- مهدی‌زاده، رحیمه و اندام، رضا. (۱۳۹۲). «رویکردهای توسعه ورزش در دانشگاه‌های ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. ۶ (۲۲)، صص ۱۳-۳.
- هنری، حبیب و خزائی، علی. (۱۳۹۹). «کاوش موانع اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش». مدیریت ورزشی. ۱۲ (۱)، صص ۱۳۸-۱۲۱.
- Gholamzadeh Fasandoz, H. (2016). "Sport as an Industry in Finland". Doctoral Thesis, Faculty of Sport and Health Sciences, University of Jyväskylä. 45- 59.
- Gungor, A. (2014). "Analysis of Relation between Sportive Success and Financial Performance in Football Industry and Turkey's Application". Istanbul University Journal of Social Sciences, No. 1, 16-36.
- Guvercin, A., MiL, R., Halil, I. (2016). "The Factors That Affect the Development of Sports Industry as an Economy". International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), 4(2): 515-521.
- Haan, M., Koning, R. H., & Witteeloostuijn, A. V (2002). "Market force in European soccer. Paper Prepared for the Dutch Conference on Market Regulation". Groningen, Department of Economics, 28. 56-89
- Malek-Akhlagh, E., Hosseini, S. S., Seddigh, S., & Ashkani, A (2013). "Sport economy or economic sport". International Journal of Sport Studies, 3(3), 299-307.

- Ogugua., J. E. (2013). **Perceived influence of electronic media on sports development in Anambra State, Nigeria**. Department of health and physical education university of nigeria.
- Palacios, H. (2014). **“Palacios-Huerta Beautiful game theory: how soccer can help economics”**. Princeton University Press, Princeton, NJ. 7- 15
- Reece, L. J. McInerney, C. Blazek, K. Foley, B. C (2020). **“Reducing financial barriers through the implementation of voucher incentives to promote children’s participation in community sport in Australia”**. BMC Public Health. 2-7.
- Saini, A. Zubaidi, B. Ahmad. Hook Law, Siong (2010). **“Foreign direct investment, economic freedom and economic growth”**. International evidence, economic modelling. 27: 5, PP:1079-1089.
- Shabani, A. M., Rezaee Soufi, M., & Farahani, A. (2014). **“Study the current challenges in the quadruple sports of the country (Delphi Study)”**. Journal of Contemporary Research in Sport Management, 4(8), 65-80 (Persian).
- Sanjaya, G., Raez, S., Hidayatullah, M. (2019). **“Sports development of Panalpina city viewed from sports development index”**. Journal of Education, Health and Sport, 9(4):96-100.
- Shangjun, L, Jiyuan, T. (2020). **“Research on the Development Mode of Sports Industry in Gannan Prefecture”**. Curriculum and Teaching Methodology, 3: 21-24.
- Valerio A, Parton B, Robb A. (2014). **Entrepreneurship education and training programs around the world**. Washington DC: The World Bank
- Turker D, Sencuk SS. (2009). **“Which factors affect entrepreneurial intention of university students?”** Journal of European Industrial Training, 33: 142-159.
- Young, L ., Nicholas, W.(2019). **“Sports Economics and Management of Asian Sports Business”**. Journal of Global Sport Management, 4(2): 48-63

